

Konsekvenser av utvärdering för skolan och äldreomsorgen

Anders Hanberger

Kunskapsseminarium om utvärdering och granskning av välfärden bortom NPM,
Umeå universitet 3 mars 2015

Utvärderingssamhället

Konsekvenser för skolans praktik

Lärarförbundets
ranking

Öppna
jämförelser

Skolverkets
utvärderingar

Skolinspektion

IFAU's
utvärderingar

Medie-
granskning

Riksrevisionen
Kommunal
revision

Revision friskolor

Vår forskning visar:

1. Lokala aktörer utvecklar responsstrategier
2. Prestationsmätt definierar skolans kvalitet och styr
3. Fokus på resultat => andra mål prioriteras ned
4. Nya krav på lärare => förändrar lärarrollen
5. Utvärderingar tar tid => tillit och inspirationen minskar
6. Tystnadskultur där brister och systemfel inte diskuteras

*Externa utvärderingar används inte i förbättringsarbetet

* Egna "utvärderingar" används för att utveckla underv.

PISA

ICCS

PIRLS

TIMSS

Nationella prov

Betyg

TALIS

Kolada

SIRIS

SALSA

Konsekvenser för äldreomsorgen

Öppna jämförelser

Socialstyrelsens tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg

Mediegranskning

Riksrevisionen

Kommunal revision

Vår forskning visar:

- 1. LOV => certifierings- och uppföljningssystem
- => nyckeltal och jämförelseverktyg för kundval
- => kundtänkande och att "kunden har rätt"
- 4. Missnöjda anhöriga ställer krav => tar tid, får mer vård
- 5. Statens skärpta tillsyn påverkar inte verksamheterna
- 6. Öppna Jämförelser används i förbättringsarbetet
- * Dokumentation/nyckeltal speglar inte omsorgsarbetet
- * Svårt välja boende, särskilt när det saknas boenden
- * Verksamheterna efterlyser lokala utvärderingar

Socialnämndens uppföljningar

Kontroller av utförares avtalsefterlevnad

Rådet för kommunala analyser

Verksamheters egna uppföljningar/utvärderingar

Pensionärsorganisationers granskningar

Utvärderingars roll i **dagens** styrningsmodeller?

NPM – New public management (marknadsstyrning)

- Följa kostnader och kvalitet för att främja konkurrens och kundval

NWS – New Weberian State (hierarkisk styrning)

- Utvärdera effektivitet och måluppfyllelse för effektiv statsapparat

Network governance (horisontell styrning)

- Möta nyckelaktörers kunskapsbehov och stödja nätverksstyrning

Vilken roll bör utvärderingar ha i **framtidens** styrningsmodeller?

Möta styrningsmodellernas kunskapsbehov och ha en kritisk roll i styrningen

Utredningsbehov:

1. Översyn av nationella utvärderingssystem inom olika välfärdssektorer
2. Vilka utvärderingar och utvärderingssystem behövs i de nya styrningsmodellerna?
 1. Hur ska de utformas för att stödja styrningen utan att skada verksamheter och fylla en kritisk roll?
 2. Hur säkerställer och upprätthåller man kvalitet i utvärderingar och utvärderingssystemen?
 3. Hur kan man hantera kända perversa bieffekter av utvärderingssystem?

För vem? Till vad? Hur? När?

*Sista frågan kan
vidgas:*

*Vilken
utvärderingspolicy
bör utvecklas?*

TACK!

Seminariefrågor

- Vilka konsekvenser har dagens utvärdering och granskning för välfärdsverksamheternas praktik?
- Vilken roll har utvärdering i dagens styrningsmodeller i offentlig sektor?
- Vilken roll bör utvärdering ha i framtidens styrningsmodeller?